

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.изк. Румен Потеров, ЮЗУ „Н. Рилски“, Благоевград

на дисертационен труд на тема:

„Началното обучение по тамбура в детските музикални школи“

**за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
по докторска програма „Методика на обучението по музика“
професионално направление – 1.3. Педагогика на обучението по...**

Автор на дисертационния труд:

Веселинка Ангелова Боянова

редовен докторант към катедра „Музика“ при Факултет по изкуствата, ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград

I. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА.

Веселинка Боянова е учител по тамбура и художествен ръководител на фолклорна група „Веселина“ с 30 годишен преподавателски опит в Центъра за личностно и творческо развитие на децата на Благоевград от 2016 г. до момента, а преди това, от 1995 г. до 2016 г. в Центъра по изкуства – Благоевград.

Завършила е Средно музикално училище за народни инструменти и народно пеене, с. Широка лъка 1989 г. Четири години по-късно АМТИИ, Пловдив като магистър със специалност Преподавател и изпълнител на тамбура и народно пеене и музикална педагогика. През 2018 г. придобива пета професионално-квалификационна степен в Департамента за информация и усъвършенстване на учители при СУ „Св. Кл. Охридски“.

В творческата си автобиография Веселинка Боянова е представила информация за общо 40 от 2005 г. до момента дипломи и грамоти от участия в различни национални творчески форуми, в това число и такива за високи професионални постижения. В творческия ѝ актив, освен споменатите награди, са включени и 5 DVD албума на ръководената от нея фолклорна група, CD –та, участия в радио и телевизионни предавания и стотици концерти в страната.

През 2021 г. е зачислена като редовен докторант към катедра „Музика“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

II. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТЕНИЯ ПРОБЛЕМ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Дисертационният труд „Началното обучение по тамбура в детските музикални школи“ на докторанта Веселинка Боянова се отличава със своята актуалност и практическа насоченост. В условията на съвременното образование, където все по-често се търсят иновативни подходи за развитие на творческите заложби у децата, предложената методика има потенциала да допринесе съществено както за музикалното, така и за личностното им израстване. Съчетанието на групова и индивидуална форма на обучение е умело използвано за създаване на ефективна и стимулираща учебна среда. Значимостта на труда се откроява и в усилията за възраждане и популяризиране на българския народен инструмент тамбура, което има важно културно-идентификационно измерение. Чрез предлаганите педагогически модели се очертава възможност за дългосрочно прилагане на резултатите в практиката не

само в Центъра за личностно и творческо развитие на децата на Благоевград, но и изобщо – в детските музикални школи в страната.

Актуалността на изследването произтича от необходимостта от систематизирани и съвременни подходи в началното обучение по народни инструменти, какъвто е тамбурата. Въпреки богатото фолклорно наследство на България, в много музикални школи се наблюдава липса на достатъчно методически ресурси и обучени кадри, което затруднява ефективното преподаване и възпитание чрез народната музика. Това поражда нуждата от разработване на работещи модели, които не само да отговорят на съвременните педагогически изисквания, но и да поддържат жив интереса към традиционните инструменти сред младото поколение.

III. ХАРАКТЕРИСТИКА, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Първа глава от дисертационния труд „Тамбурата и обучението по тамбура“ съдържа ясно структуриран и съдържателен теоретичен обзор, който очертава културно-историческите и педагогическите измерения на обучението по тамбура. Авторът проследява произхода, наименованието и разпространението на инструмента, като подчертава неговата роля в българската традиционна култура. Подробното описание на видовете тамбури, устройството им и значението на лютиерската традиция придава допълнителна стойност на изложението. А тя се изразява в това, че чрез описанието на видовете тамбури и майсторската лютиерска традиция се разкрива богатството и многообразието на инструмента, което е важно за неговото разбиране не само като музикален обект, но и като носител на културна идентичност. Това знание създава основа за информиран педагогически подход, съобразен със специфичните конструктивни и звукови особености на различните варианти на тамбурата, което е от съществено значение при обучението на начинаещи.

Особен акцент е поставен и върху характеристиките на съвременната тамбура и нейното приложение като солов, съпровождащ и ансамблов инструмент, като в същото време подробно са анализирани и съвременните тенденции в обучението по тамбура, включително анализ на учебното съдържание и методическите ръководства, използвани в педагогическата практика. Това е изключително важно, тъй като създава логичен преход към практическите аспекти на дисертацията и подчертава нуждата от актуализиране и обогатяване на методическата база. **Така представена, първа глава има съществена роля за обосноваване на целите и значимостта на изследването и допринася значимо за обосноваването на необходимостта от целенасочена и съвременна методика за начално обучение по този традиционен български инструмент.**

Втора глава от дисертационния труд „Обучението по тамбура в музикалните школи в България“ представлява ценен принос в изясняването на историческите и съвременните аспекти на обучението по тамбура в България. Чрез последователен исторически преглед авторът очертава развитието на обучителните практики и методиката, като едновременно с това идентифицира ключовите фактори, довели до понижения интерес към инструмента. Особено важно е, че не се ограничава до констатации, а предлага конкретни възможности за възраждане на интереса – чрез фестивали, конкурси и внедряване на дистанционни форми на обучение, които са актуални в съвременния образователен контекст.

Съществен принос на главата е и подробният анализ на съдържанието на учебните програми, който ясно разграничава различните образователни нива – професионално, профилирано и извънучилищно обучение. Това позволява цялостно разбиране за обхвата и спецификата на преподаването по тамбура в страната. Разглеждането на структурата на урока по музикален инструмент подчертава значението на системността и методическата целенасоченост, като очертава основни насоки за ефективно обучение. Главата има висок

приложен потенциал, тъй като не само анализира съществуващото състояние, но и предлага пътища за оптимизиране и развитие на обучението по тамбура в съвременните условия.

За мен, особенният принос на втора глава се състои в цялостното обхващане и критичен анализ на образователната практика по тамбура в България, с акцент върху конкретни проблеми и реални възможности за развитие. Чрез съпоставянето на историческия опит със съвременните предизвикателства, се създава основа за актуализиране на методиката и възстановяване на значението на тамбурата в музикалното образование.

Третата глава от дисертационния труд „Педагогически модели и практики за начално обучение по тамбура в детските музикални школи“ представлява същинското ядро на изследването, като предлага цялостно изградена методическа концепция за начално обучение по тамбура. Особено ценен е интердисциплинарният подход, чрез който авторът съчетава педагогически, психологически и психофизиологични аспекти, доказвайки значението им за ефективното музикално обучение. Ясно е разграничена ролята на индивидуалната и груповата форма на работа, като се подчертават техните предимства и допълващи се възможности. Включването на съчетание между свирене и пеене е иновативен и практически обоснован подход, който подпомага музикалното възприятие и активира емоционалната ангажираност на децата.

Особено съществен принос на тази глава е провеждането на педагогически експеримент, реализиран в три последователни етапа – констатиращ, обучаващ и контролен, който придава научна достоверност на разработената методика. Чрез анкетните проучвания сред ученици и родители се осигурява допълнителна обратна връзка за реалната ефективност и въздействие на прилаганите подходи. Главата завършва с обоснована оценка на резултатите, като очертава конкретни ползи и възможности за практическо приложение на предложената методика в реална образователна среда.

В контекста на цялостния дисертационен труд, третата глава има ключово значение с това, че реализира на практическо ниво основната цел на изследването – създаване и изпитване на ефективна методика за начално обучение по тамбура. Тя не само синтезира теоретичните и исторически натрупвания от предходните глави, но ги надгражда чрез конкретни педагогически модели, съобразени с възрастовите, психологическите и социокултурните особености на обучаемите. Актуалността ѝ се подчертава от необходимостта от нови, работещи решения в условията на намаляващ интерес към народните инструменти, като предложените практики демонстрират реална приложимост и висока ефективност, потвърдена чрез емпирично изследване. С това глава трета се утвърждава като приносен и практико-насочен компонент на труда, осигуряващ устойчиви решения за съвременното музикално образование в България.

IV.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Докторантката Веселинка Ангелова Боянова е изпълнила изискванията на чл. 6 от ЗРАСРБ, както и чл. 24 от ППЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“;
2. Тя е демонстрирала умение и дълбока ангажираност в търсенето на ефективни пътища за формиране на устойчива мотивация у учениците при началното обучение по тамбура, опирайки се както на съвременни педагогически и психологически теории, така и на дългогодишния си практически опит. В този контекст, разработеният методически модел е конструиран така, че да въздейства комплексно върху мотивационния процес, като

съчетава когнитивни, емоционални и социални стимули за активно и вдъхновено участие в обучението;

3. Със своята всеобхватност, задълбоченост и практическа насоченост, дисертационният труд представлява значим принос към съвременната музикално-педагогическа наука, като предлага реални решения за обновяване на обучението по тамбура и за съхраняване на българското фолклорно наследство. Той съчетава теоретична основа, иновативни методики и емпирични данни в единна система, която отговаря на актуалните нужди на образованието и културната политика в България;
4. Авторефератът отразява вярно структурата и съдържанието на труда и акцентира върху най-важните моменти, резултати и изводи от изследванията;
5. По дисертационния труд са посочени три самостоятелни статии, свързани тематично с труда, от участия осигуряващи публичност по основни въпроси от теоретичната разработка.

На основание чл. 12 от ЗРАСРБ и чл. 32 от ППЗРАСРБ давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд „Началното обучение по тамбура в детските музикални школи“ разработен от редовният докторант Веселинка Ангелова Боянова и подкрепям присъждането на ОНС «Доктор».

Благоевград
31.05.2025 г.

Рецензент:
проф. д.изк. Румен Потеров

REVIEW OF A DISSERTATION THESIS

By prof. Dr. Sci. Rumen Poterov, SWU “N. Rilski”, Blagoevgrad

of a dissertation on the topic:

„The initial tambura training in children's music schools“

For the Awarding of the Educational and Scientific Degree "Doctor"

Field of Higher Education: 1. Pedagogical Sciences,

professional field: 1.3. Pedagogy Of Training In...

PhD Programme: Methodology Of Music Education

Author of the Dissertation:

Veselinka Angelova Boyanova

Type of Education – Full-Time at the Department of Music Faculty of Arts, SWU “N. Rilski”,
Blagoevgrad

I. BRIEF BIOGRAPHICAL DATA OF THE DOCTORAL STUDENT.

Veselinka Boyanova is a tambura teacher and artistic director of the folklore group "Veselina" with 30 years of teaching experience. Since 2016, she has been working at the Center for Personal and Creative Development of Children in Blagoevgrad, and prior to that, from 1995 to 2016, at the Center for the Arts – Blagoevgrad.

She graduated from the Secondary School of Music for Folk Instruments and Folk Singing in the village of Shiroka Laka in 1989. Four years later, she completed a Master's degree at the Academy of Music, Dance and Fine Arts (AMTII), Plovdiv, specializing as a tambura and folk singing performer and teacher, with a focus on music pedagogy. In 2018, she obtained the Fifth Professional Qualification Degree from the Department for Teacher Information and Development at Sofia University "St. Kliment Ohridski".

In her creative biography, Veselinka Boyanova has presented information about a total of 40 diplomas and certificates from 2005 to the present, awarded for participation in various national creative forums, including some for outstanding professional achievements. Her creative portfolio, in addition to these awards, also includes 5 DVD albums of the folklore group she leads, CDs, appearances on radio and television programs, and hundreds of concerts across the country.

In 2021, she was enrolled as a full-time doctoral student in the Department of Music at the South-West University “Neofit Rilski,” in the professional field 1.3. Pedagogy of Education in...

II. RELEVANCE AND SIGNIFICANCE OF THE PROBLEM ADDRESSED IN THE DISSERTATION.

The dissertation titled “Initial Tambura Training in Children’s Music Schools” by doctoral student Veselinka Boyanova stands out for its relevance and practical orientation. In the context of modern education, where innovative approaches to developing children's creative potential are increasingly sought after, the proposed methodology has the potential to significantly contribute to both their musical and personal development. The combination of group and individual forms of instruction is skillfully employed to create an effective and stimulating learning environment.

The significance of the work is further underscored by its effort to revive and popularize the Bulgarian folk instrument, the tambura, which carries an important cultural and identity-related dimension. The pedagogical models presented offer the potential for long-term application in practice, not only at the Center for Personal and Creative Development of Children in Blagoevgrad, but also more broadly—across children's music schools throughout the country.

The relevance of the research stems from the need for systematized and contemporary approaches to initial training in folk instruments such as the tambura. Despite Bulgaria's rich folklore heritage, many music schools suffer from a lack of sufficient methodological resources and trained personnel, which hinders effective teaching and education through folk music. This situation creates a pressing need for the development of functional models that not only meet modern pedagogical standards but also sustain young people's interest in traditional instruments.

III. CHARACTERISTICS, ANALYSIS, AND EVALUATION OF THE DISSERTATION.

The first chapter of the dissertation “The Tambura and Tambura Education” presents a clearly structured and substantial theoretical overview that outlines the cultural-historical and pedagogical dimensions of tambura instruction. The author traces the origin, name, and distribution of the instrument, emphasizing its role in Bulgarian traditional culture. The detailed description of the types of tamburas, their construction, and the significance of the luthier tradition adds additional value to the exposition. This value lies in the fact that the description of tambura types and the masterful luthier tradition reveals the richness and diversity of the instrument, which is important for understanding it not only as a musical object but also as a bearer of cultural identity. This knowledge lays the groundwork for an informed pedagogical approach, tailored to the specific structural and acoustic characteristics of the various tambura types, which is crucial in teaching beginners.

Special attention is also given to the characteristics of the modern tambura and its use as a solo, accompanying, and ensemble instrument, while current trends in tambura education are thoroughly analyzed. This includes an examination of the curriculum and methodological guides used in teaching practice. This is of critical importance, as it creates a logical transition to the practical aspects of the dissertation and underscores the need to update and enrich the methodological foundation. **Presented in this way, the first chapter plays a key role in justifying the goals and significance of the research and makes a meaningful contribution to the rationale for a focused and contemporary methodology for initial instruction in this traditional Bulgarian instrument.**

The second chapter of the dissertation “Tambura Instruction in Music Schools in Bulgaria” represents a valuable contribution to clarifying both the historical and contemporary aspects of tambura education in Bulgaria. Through a systematic historical overview, the author outlines the development of teaching practices and methodologies, while also identifying key factors that have led to a decline in interest in the instrument. Importantly, the analysis goes beyond mere observations and offers concrete suggestions for reviving interest—through festivals, competitions, and the introduction of distance learning formats, which are particularly relevant in the modern educational context.

A significant contribution of this chapter is the detailed analysis of the curriculum content, which clearly distinguishes between different educational levels—professional, specialized, and extracurricular. This enables a comprehensive understanding of the scope and specifics of tambura instruction in the country. The discussion of the structure of a music instrument lesson highlights the importance of systematic and methodologically targeted teaching, outlining key directions for effective instruction. The chapter has strong practical potential, as it not only analyzes the current state of tambura education but also suggests ways to optimize and develop it under present-day conditions.

To me, the special contribution of the second chapter lies in its comprehensive coverage and critical analysis of tambura education practice in Bulgaria, with a focus on specific challenges and realistic development opportunities. By comparing historical experience with contemporary challenges, it lays the foundation for updating the methodology and restoring the tambura's significance in music education.

The third chapter of the dissertation "Pedagogical Models and Practices for Initial Tambura Instruction in Children's Music Schools" represents the core of the study, offering a fully developed methodological concept for beginning tambura education. Particularly valuable is the interdisciplinary approach through which the author integrates pedagogical, psychological, and psychophysiological aspects, demonstrating their significance for effective music instruction. The roles of individual and group work formats are clearly distinguished, with an emphasis on their advantages and complementary potential. The inclusion of a combination of playing and singing is an innovative and practically grounded approach that supports musical perception and activates children's emotional engagement.

A major contribution of this chapter is the implementation of a pedagogical experiment, conducted in three successive stages—diagnostic, instructional, and control—which lends scientific credibility to the proposed methodology. Through surveys conducted with students and parents, additional feedback is gathered on the real-world effectiveness and impact of the applied approaches. The chapter concludes with a well-founded evaluation of the results, outlining concrete benefits and opportunities for practical application of the proposed methodology in real educational settings.

Within the overall context of the dissertation, the third chapter is of key importance as it practically fulfills the central goal of the research: to create and test an effective methodology for initial tambura instruction. It not only synthesizes the theoretical and historical foundations laid in the previous chapters but builds upon them through specific pedagogical models, tailored to the age, psychological, and sociocultural characteristics of the learners. Its relevance is emphasized by the need for new, effective solutions in the face of declining interest in traditional instruments, with the proposed practices demonstrating real applicability and high effectiveness, confirmed through empirical research. As such, Chapter Three stands out as a contributory and practice-oriented component of the work, offering sustainable solutions for contemporary music education in Bulgaria.

IV. CONCLUSION

1. Doctoral student Veselinka Angelova Boyanova has fulfilled the requirements of Article 6 of the Academic Staff Development Act, as well as Article 24 of its regulations, for obtaining the educational and scientific degree "Doctor";
2. She has demonstrated skill and deep commitment in seeking effective ways to foster sustainable motivation in students during initial tambura instruction, drawing on both contemporary pedagogical and psychological theories, as well as her many years of practical experience. In this context, the developed methodological model is designed to influence the motivational process in a comprehensive manner, combining cognitive, emotional, and social stimuli to encourage active and inspired participation in learning.
3. Със своята всеобхватност, дълбочина и практическа насоченост, дисертацията представлява значителен принос към съвременната музикално-педагогическа наука, предлагайки реални решения за съживяване на тамбурското образование и опазване на българското фолклорно наследство. Тя съчетава теоретична основа, иновативни

методологии и емпирични данни в единна система, която отговаря на актуалните нужди на образователната и културната политика в България.

4. The abstract faithfully reflects the structure and content of the work and emphasizes the most important points, results and conclusions of the research;
5. Three independent articles thematically related to the thesis are referred to, from contributions providing publicity to the main issues of the theoretical development.

Based on Article 12 of the Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria and Article 32 of its Regulations, I give a POSITIVE ASSESSMENT of the dissertation titled „**The initial tambura training in children's music schools**“ developed by full-time doctoral student **Veselinka Angelova Boyanova** and I support the awarding of the educational and scientific degree "Doctor».

Blagoevgrad
31.05.2025

Reviewer:
Prof. Dr. Sci. Rumen Poterov